

UCHWAŁA NR / /23
Rady Gminy w Brodach
z dnia 14 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brody na lata 2024-2026.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. Z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz na podstawie art. 176 ust. 1, art. 179 ust. 2, Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. Z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brody na lata 2024 – 2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brody.

§ 3.

Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc Uchwała nr II/8/21 z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brody na lata 2021- 2023.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Uzasadnienie do Uchwały Rady Gminy w Brodach w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brody na lata 2024 – 2026.

Gminny Program Wspierania Rodziny utworzony został w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. i wyznacza on zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków jest podstawą do rozwiązywania problemów społecznych, powinno zostać jak najwcześniej wdrożone i mieć charakter profilaktyczny. Podstawowym priorytetem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży a także kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Pomoc powinna być udzielana skutecznie we współpracy ze środowiskiem lokalnym, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Celem głównym Programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych z terenu gminy Brody oraz tworzenie sprzyjających warunków jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE BRODY
NA LATA 2024-2026**

„Wychowanie dziecka to nie miła zabawa, a zadanie, w które trzeba włożyć wysiłek bezsennych nocy, kapitał ciężkich przeżyć i wiele myśli...”

J. Korczak

I. Wstęp

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Gminny Program Wspierania Rodziny w Brodach na lata 2024-2026 wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Rodzina wprowadza dziecko w świat wartości i norm społecznych oraz zaspokaja jego potrzeby. To z rodziny młody człowiek czerpie wiedzę o otaczającym świecie, przejmuje obowiązujące w niej poglądy, postawy, wzory zachowania i wypełniania ról społecznych. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka. Należy zatem podejmować działania wspierające rodzinę, by w obliczu wielu czynników zagrażających jej prawidłowemu funkcjonowaniu należycie wypełniała swe funkcje.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i

innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy długotrwałe bezrobocie. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. Podstawy prawne dokumentu

Przy opracowaniu Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Brody na lata 2024-2026 wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

- a. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 t.j.),
- b. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z póź. zm.),

- c. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 218, 956),
- d. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz.2151 t.j.),
- e. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz.1939 t.j.)
- f. Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brody

III. Cele programu wspierania rodziny

CEL GŁÓWNY:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu gminy Brody oraz tworzenie sprzyjających warunków jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

CELE SZCZEGÓLOWE:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:
 - a. wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - b. pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
 - c. konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
 - a. objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie placówek oświatowych,
 - b. monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez kontakt i współpracę z placówkami z terenu gminy Brody,
 - c. zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,

b) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, pedagogicznego, terapeutycznego

c) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji wychowawczych:

a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,

b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,

c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,

d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej,

b) przydzielenie rodzinom asystenta rodziny, w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodzin w społeczeństwie bez społecznego wykluczenia,

6. Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkujące na terenie gminy Brody, w szczególności rodziny wykluczone społecznie oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Gminny Program kierowany jest w głównie do:

- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci i młodzieży, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin,
- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin zmagającym się z trudnościami wychowawczymi dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne niepokojące zjawiska zachodzące w rodzinach.

V. Realizatorzy i partnerzy programu ich cele i zadania w zakresie wspierania rodziny

Na terenie gminy Brody oraz powiatu starachowickiego działają podmioty, które poprzez swoją pracę z dzieckiem, rodziną oraz środowiskiem lokalnym, tworzą system opieki nad dzieckiem i rodziną we współpracy z Koordynatorem Programu, którym jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodach:

- Urząd Gminy w Brodach – wspieranie lokalnych inicjatyw i programów na rzecz rodziny, kreowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
- Sąd Rejonowy w Starachowicach III Wydział Rodziny i Nieletnich- orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
- Kuratorzy Sądowi- wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, kontrolnym związanych z wykonaniem orzeczeń sądu; podejmowanie działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty.

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie- udzielenie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem; pomoc osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo- wychowawcze.
- Gminna Komisja do Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brodach- zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego; organizacja, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie.
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
- Komisariat Policji w Brodach- dbanie o bezpieczeństwo rodzin na terenie gminy Brody; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.,
- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Brody- realizacja podstawy programowej, programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych; pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; pomoc w odrabianiu lekcji.
- Placówki służby zdrowia w Brodach- opieka i profilaktyka zdrowotna; podejmowanie czynności związanych z procedurą Niebieskiej Karty.,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Starachowicach- fachowa pomoc i wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i pedagogiczne; wydawanie opinii o zróżnicowanych potrzebach kształcenia dziecka
- Gminne Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Brodach- organizowanie zajęć mających na celu rozwijanie pasji, zainteresowań, talentów; zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez propagowanie aktywności ruchowej oraz działalności rekreacyjnej i kulturalnej.
- Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach- organizowanie kursów dla osób bezrobotnych z terenu gminy Brody; pozyskiwanie ofert pracy,

Do realizacji zadań zakłada się również pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
3. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
6. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
7. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
8. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
9. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
10. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
11. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
12. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
13. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
14. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,
15. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
16. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
17. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;

18. wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

VI. Harmonogram realizacji programu

Realizacja Programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w Programie. Zadania będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych na lata 2024- 2026.

VII. Przewidywane efekty realizacji programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. Źródła finansowania programu

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitorowanie programu

Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację celów programowych ich ocenę i skuteczność oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodach. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających potrzeb i problemów gminnych.

X. Podsumowanie

Gmina Brody od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga

skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dzieckiem i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie i może zaowocować poprawą sytuacji bytowej i wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dobro dzieci.